

خداپرست فردوسی که سراینده تاریخ هویت ما بوده مورد عنایت قرار دهیم.

آیا معنای حفظ میراث فرهنگی صرفاً مرمت و نگهداری از چند خانه قدیمی است یا آنکه نظارت بر ساخت و سازهایی که با هویت زیارتی مشهد نسبتی ندارد و میراث فرهنگی کلی شهر را هر روز با خطر بیشتری روبرو می کند نیز در تفسیر حفاظت از میراث فرهنگی می گنجد؟ جاذبه های گردشگری مدرنی که در حال ساخت هستند چقدر با فرهنگ زیارت تناسب دارند؟ میراث ما برای آیندگان چه خواهد بود؟ و در این میان نقش سازمان میراث و گردشگری چیست؟ انسان هابراساس شواهد متقن باستان شناسی، از ۱۰۰۰ سال پیش تولید فرهنگ کرده اند و این فرهنگ سازی فقط تا حدود ۵۰ تا ۱۰۰ سال پیش ادامه داشته است. یعنی متأسفانه در حال حاضر چیزی نداریم که برای فرهنگ و تمدن امروز به آینه های دور ارائه کنیم بنابراین آن چه باقی مانده، اماکنی (همچون مسجد گوهرشاد و...) است که برای ما مقدس و شریف هستند. در قدیم از محل هایی (مانند تپه سلام و کوهسنگی) حرم قابل رؤیت بود ولی آن آثار فاخر تخریب شده و جایش را هتل ها و آسمان خراش ها گرفته و شناسنامه و نماد و سمبل مشهد را نادیده گرفته اند. دقیقاً از بافت اطراف حرم مانند مسجدالحرام در مکه سوء استفاده شده که حاکی از بی اعتقادی است و روز به روز هم بدتر می شود.

در قرن های ۲، ۳ و ۴ هجری نهادهای بزرگ علمی مانند مجمع اخوان الصفا، ابن سینا که در آن رساله می نوشتند، خوارزمی، ابوریحان و ... در مملکت وجود داشته که به مثابه چراغ راهی برای آیندگان بوده است. باید از این ظرفیت ها استفاده کرد و آن ها را ادامه داد. میراث فرهنگی می تواند یک سکوی پرواز در همه جنبه ها، چه مادی و چه معنوی برای نسل ما باشد که با برنامه ریزی در رسانه های گروهی و مطبوعات می توان مسیر آن را تسهیل کرد.

آیا سازمان میراث فرهنگی می تواند مشخصاً در موضوع نمادهای توسعه با دادن الگو و قواعدی برای سازه ها، هتل ها و اماکن گردشگری به معماری کالبدی ورود پیدا کند و از این طریق هویت فرهنگی تاریخی مشهد حفظ و ترمیم کند؟

زیرا پایان دوره صفوی، پایان دوره عقلانیت، علم بومی و مهندسی ایرانی بود. بعد از آن با باز شدن دروازه اروپا

موزه کوهسنگی، بزرگ ترین موزه خاورمیانه و دارای ۱۸۰۰۰ متر زیربنا و ۱۲ طبقه است. فضاهای وسیع چند منظوره دارد و در ارائه اسناد، مدارک و اشیاء و سازه های موزه ای بسیار کارآمد است. ایده این است که اتفاقاتی را که در تاریخ خراسان رخ داده با توجه به آثار و شواهد موجود به این موزه منتقل کنیم. در مجموع یک نهادهای قدرتمند، پرتلاش و با دید همه جانبه باید تشکیل شود تا "مسئله زیارت" را مانند بعثه مقام معظم رهبری در مکه و یا بقاع متبرکه در همه ابعاد کاملاً هدایت و رهبری نماید.

به ایران و بالعکس، معماری غربی با معماری ایرانی تلفیق و معماری مدرن جایگزین معماری سنتی ایران شد و در این جهت خیلی از چیزها مانند استفاده از سیمان به جای ساروج و گچ و... تغییر ماهیت داد. به نظر در حال حاضر باید از بناهای فاخر باقی مانده الگوبرداری و حداقل در تزئینات داخلی استفاده کرد.

آیا سازمان ابزار و آیین نامه ای جهت کنترل دارد؟ آیا سازمان می تواند الگوهای را، با توجه به اینکه شهرداری مدعی نداشتن الگو است، تولید بکند؟

در بافت های سنتی می توان دخل و تصرفی کرد اما میلمان و ساختار شهری در اختیار شهرداری و ارگان های دیگر است. باراه انداختن یک اردوی علمی جهت معماران می توانند از مکان هایی مانند خاف، مسجد جامع خون، مدرسه قیاسی خرگرد و... الگوبرداری کنند.

برنامه سازمان میراث فرهنگی برای مدیریت زائر از مبدا چیست؟ چه کارهایی انجام داده و چه ظرفیت هایی وجود دارد؟

برنامه های ایده آلی هست که امیدواریم به حقیقت بپیوندد. مدیریت سفرهای گروهی به خاطر مسائلی همچون محیط زیست، پیشگیری از استهلاک وسایل نقلیه و در واقع آن حس جمعی، بهتر از سفرهای فردی هستند. لذا یکی از ایده ها این است

در قدیم از محل هایی (مانند تپه سلام و کوهسنگی) حرم قابل رؤیت بود ولی آن آثار فاخر تخریب شده و جایش را هتل ها و آسمان خراش ها گرفته و شناسنامه و نماد و سمبل مشهد را نادیده گرفته اند. دقیقاً از بافت اطراف حرم مانند مسجدالحرام در مکه سوء استفاده شده که حاکی از بی اعتقادی است و روز به روز هم بدتر می شود.

سفرهای کاروانی معدود است اما سعی می شود که این کاروان ها بیشتر شکل بگیرند. کار دیگری که در همین راستا باید انجام شود و در دستور کار است ایجاد «پایانه گردشگری» برای محوره های مختلف خراسان رضوی است. در حال بررسی چگونگی تشکیل چنین پایانه هستیم، اگر بخش خصوصی، روی این ایده تحت پوشش سازمان، مطالعه و سرمایه گذاری کند، هم نفع اقتصادی دارد و هم محاسن فرهنگی.

صورت برنامه های مدون رسمی تعریف شده، به صورت جاذبه های گردشگری معرفی شود.

محتوای موزه بزرگ مشهد که در کوهسنگی در حال تأسیس است چیست؟ برای ساخت موزه های جذاب متناسب با زیارت فکری کرده اید؟ جایگاه موزه در جهان و به خصوص از بعد فرهنگی جایگاه بسیار بالایی است و در واقع موزه نمایشگاه تاریخ است. به دلیل فاصله گرفتن زیاد از گذشته، خیلی از مکان های تاریخی مانند کاروانسراها، آب انبارها و... به خاطر معرفی نکردن آن ها و فلسفه وجودی شان برای مردم ملموس نیست. همچنین سفال در زندگی ما وجود ندارد کما اینکه در هر موزه های سفال، که بزرگترین شناسنامه بشر است وجود دارد. لذا تمام چیزهایی که در موزه ها هستند مانند موزه آستان قدس که موزه ای غنی است باید توسط باستان شناسان به بیننده ها معرفی شود تا جایگاه و پدیده موزه مشخص شود. به دنبال این هستیم که موزه ها را بصورت موضوعی و تخصصی سامان دهیم. مانند موزه توس در رابطه با توس، فردوسی و شاهنامه یا موزه نادری در رابطه با نادرشاه و دوره افشاریه و موزه های دیگری در مورد دانشمندان بزرگ در رشته های مختلف.

موزه کوهسنگی، بزرگترین موزه خاورمیانه و دارای ۱۸۰۰۰ متر زیربنا و ۱۲ طبقه است. فضاهای وسیع چند منظوره دارد و در ارائه اسناد، مدارک و اشیاء و سازه های موزه ای بسیار کارآمد است. ایده این است که اتفاقاتی را که در تاریخ خراسان رخ داده با توجه به آثار و شواهد موجود به این موزه منتقل کنیم. مثلاً نخستین انسان ابزار ساز در جهان که دو سنگ چخماق را در کنار کشف رود به هم زده و ابزار تولید آتش را ساخته در خراسان بوده لذا باید با ماکت سازی از آن محل و ساخت آدمک و... آن را در موزه تجسم بدهیم. بخشی از موزه را هم به «فناوری قنات» اختصاص دادیم یا بناهای فاخری مانند کاروانسرای رباط شرف، محراب تربت جام و... وجود دارند که در دنیا بی نظیر بوده است در نظر داریم با فن آوری "مولاژ" آن ها را اجرا کنیم تا این موزه بتواند نمایشگاه تاریخ خراسان باشد.

در حال حاضر ۶۰ موزه داریم که از این تعداد، ۲۳ موزه تحت پوشش میراث فرهنگی، ۳ موزه مشارکتی، ۲ موزه خصوصی و ۳۲ موزه هم (مانند موزه تاریخ طبیعی، آب، آستان قدس و...) مربوط به سایر ارگان ها است.